

พระราชดำรัส
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
พระราชทานแก่คณะผู้ปฏิบัติงานโครงการตามพระราชดำริ
ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา กรุงเทพมหานคร
วันพุธ ที่ ๒๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๑

ในโอกาสนี้ ได้มาชุมนุมพบปะกัน และเลี้ยงเพื่อเป็นการขอบคุณที่ทุก ๆ ท่านได้ช่วยเหลือร่วมมือกันในการปฏิบัติงานมาเป็นปีที่ ๓๘ อีกครั้งหนึ่ง ในขณะนี้ก็ได้มีกิจกรรมใหม่ ๆ เกิดขึ้น อย่างที่ท่านผู้บัญชาการได้กล่าว เมื่อก่อนนี้ในการจัดงานของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนั้น จะเน้นเรื่องแรกคือเรื่องสุขภาพอนามัย หรือเรื่องการทำงาน เช่น การเกษตร มาในระยะนี้ ที่เน้นก็เรื่องของการศึกษาให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น สิ่งที่สำคัญในการศึกษาและการปฏิบัติงานคือความสามารถในเรื่องของการอ่านออกเขียนได้ เรื่องนี้สำคัญ เพราะถ้าเราอ่านออกเขียนได้ เราจะได้ค้นคว้าวิชาความรู้ด้วยตนเอง บางคนว่าสมัยนี้ใช้เครื่องสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ใช้อ่าน หนังสือก็น้อยลงได้ ที่จริงแล้ว “สื่อ” ถ้าในภาพของเราหรือในสถานะของเรานั้น เริ่มมีมากขึ้น แต่ก็ยังไม่มากพอที่จะให้เป็นรายบุคคลจะใช้ได้พร้อม ๆ กัน แต่หนังสือเราจะมีได้มาก และการอ่านเขียนได้ ก็จะทำให้เราสามารถเรียนวิชาอื่น ๆ ค้นคว้าหาความรู้ได้ทัน จะเป็นคนที่มีความก้าวหน้าต่อไปได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ในระยะนี้ของเราก็มีสื่อต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ทำให้ทั้งนักเรียนและประชาชนมีโอกาสได้ความรู้ใหม่ ๆ

ต้นปีนี้ได้ไปที่ประเทศจีน เขาพาไปดูงานที่เห็นว่าของเราก็กำลังทำกันอยู่ เช่น การใช้ **สื่อคอมพิวเตอร์ในการศึกษาทางไกล** มีบางที่ที่เราทำทางไกลสองทาง อย่างที่เขาทำคือทำโรงเรียนที่เป็นต้นแม่ข่าย ให้ความรู้แก่โรงเรียนอื่น ๆ ที่เป็นเครือข่ายอยู่ สิ่งที่เขาเน้นสำคัญ ซึ่งก็คิดว่าสำคัญที่เราควรจะเน้นเหมือนกัน คือการอบรมและทำความเข้าใจ ว่าครูที่สอนเป็นต้นข่ายนี้จะต้องคำนึงตลอดเวลาว่า เราไม่ได้มีลูกศิษย์เฉพาะที่เห็นอยู่ในห้อง แต่มีลูกศิษย์แพร่กระจายไปทั่ว ก็ต้องมีวิธีการเพิ่มเติมกว่าวิธีการเดิม ๆ ที่เราสอนไป อีกอย่างหนึ่ง เขาพยายามที่จะเผยแพร่ความรู้สู่ประชาชนที่อยู่ในชุมชนนั้นด้วย ก่อนนี้ที่เคยไปดูมาแล้ว กระทรวงศึกษาธิการของเขาจัด มีนักเรียนได้เรียนผ่านทั้งทางไกล ทั้งทางด้านใช้สื่อในพื้นที่ แต่เครื่องมือพวกนี้ เช่น คอมพิวเตอร์ ในช่วงที่นอกเวลาการเรียน เขาก็ให้ครูเสียสละหน่อย มาดูแลเครื่องให้ประชาชนในชุมชนได้ใช้ในเรื่องของการส่งเสริมอนามัย เรื่องของการส่งเสริมการเกษตร หัวข้อที่ประชาชนอยากรู้ ประเทศไทยมีคนเชื้อชาติต่าง ๆ ที่ใช้ภาษาไม่เหมือนกัน ในประเทศจีนก็ไม่ใช่ว่าทุกคนจะรู้ภาษาจีน เหมือนในประเทศไทยที่ยังมีหลายคนไม่ทราบภาษาไทย ก็จะมีคนที่จะดูแล อธิบายเป็นภาษาพื้นเมืองให้คนที่มียุ่ชุนน้อยและมีโอกาสได้ศึกษาเล่าเรียนน้อยเมื่อครั้งยังเด็ก

เรื่องของการสหกรณ์ ที่ไปดูคราวนี้ ผู้จัดการสหกรณ์ที่ดูแลเขาก็ให้เป็นคนพื้นบ้าน เป็นเยาวชนที่สำเร็จการศึกษาระดับสูงกว่าคนทั่ว ๆ ไปในหมู่บ้าน เช่น จบปริญญาตรี ปวช. ปวส. ทำการแทนชาวบ้าน ชาวบ้านที่ฝึกอบรมฝึกอาชีพต่าง ๆ แล้ว จะสามารถขายของ ของที่ได้มาบางส่วนอาจจะแปรรูปทำส่งออกขายทางอีคอมเมิร์ซ ให้ประชาชนทั่วประเทศสามารถเลือกซื้อได้ เด็กคนนั้นที่ดูแลสหกรณ์ อธิบายให้ฟัง

ว่า คุณแม่และคุณป้าของเขาใช้ผลิตผลทางการเกษตรทำน้ำพริก คุณแม่กับคุณป้าเป็นคนมีฝีมือดีในการทำกับข้าว นำออกขายก็มีรายได้มากขึ้น ไม่ใช่เฉพาะคนในหมู่บ้าน คนที่อยู่ไกลออกไปก็สามารถซื้อได้ ตอนนี้องค์กรโรงเรียนหลาย ๆ แห่งก็เริ่มทำอย่างนี้ เท่าที่ของเราทำก็ได้ผลอย่างดี ของเขาเหมือนกัน นอกจากนั้น เขามีบริการที่ใครติดต่อกันจะใช้ส่งอีเมลล์ หรือจะส่งข้อความถึงกัน บางคนผู้ใหญ่ ๆ ทำไม่เป็นก็จะมีเด็กมาบริการให้ เป็นแนวทางที่เราทำอยู่ แต่ในเรื่องเรียนธรรมดา หรือเรื่องสุขภาพอนามัยเรายังต้องเน้น

เมื่อก็ได้มอบเมล็ดพันธุ์ผักไป เมื่อสักครู่นี้ได้พบกับคนที่จะไปเป็นทูตที่ประเทศติมอร์ซึ่งเป็นประเทศหนึ่งใน ๑๐ ประเทศ ที่ได้กล่าวแล้วว่ามีโรงเรียนที่ทำโครงการในลักษณะที่เราทำที่นี่ เขาบอกว่า ที่ทำมานั้นมีปัญหาเรื่องเมล็ดพันธุ์พืชที่เราให้ไว้ เมื่อได้เมล็ดพันธุ์พืชก็จะช่วยในเรื่องโภชนาการของโรงเรียนและความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างมาก แต่พอเราให้ไปแล้วจะขาดการติดต่อ คือไม่ได้พอมรดกฤดูกาล กว่าเราจะให้ไปอีกครั้งก็ไม่พอแล้ว ได้อธิบายให้เขาฟังว่า เมล็ดพันธุ์พืชที่เราได้ในระยะหลังนี้เป็นเมล็ดพันธุ์ที่ผลิตขึ้นเองอย่างที่ได้เมื่อก็คือ เมื่อทำแล้วส่วนหนึ่งจะเก็บไว้ทำพันธุ์ต่อ เหมือนอย่างของชาวบ้าน เราสามารถที่จะผลิตเองต่อได้ คราวนี้นอกจากส่งเสริมทางด้านดิน น้ำแล้ว ยังพยายามผลิตเมล็ดพันธุ์ผักเพื่อที่จะแจกจ่ายราษฎรไม่ใช่ผักอย่างเดียว ยังมีเมล็ดพันธุ์ข้าว สมัยก่อนเวลามีภัยพิบัติต่าง ๆ ยิ่งถ้าเป็นภัยพิบัติใหญ่ เช่น น้ำท่วม ดินถล่ม อย่างที่เคยมีมา ก็ได้ไปขอความกรุณาจากกรมการข้าว กรมส่งเสริมการเกษตร ถ้าเป็นเหตุใหญ่ ๆ จะมีผู้ปฏิบัติงานที่จะช่วยเหลือมาก ทุกคนก็จะขอ แล้วเราก็ไปไม่ทันไม่มีที่จะไปมอบให้แก่ราษฎร ที่ผลิตเองนี้เราผลิตสู่เกษตรกรที่เขาทำมาตลอดชีวิตไม่ได้ เราก็ให้เขาทำ แต่ว่าเราตั้งเกณฑ์ห้ามมีเมล็ดเจือปนเท่านั้นเท่านั้น มีกฎเกณฑ์ที่จะต้องตรวจ เมล็ดพันธุ์ของเราที่แจกให้ราษฎรจะมีคุณภาพมากซึ่งเป็นที่ต้องการ ชาวบ้านจะขอมามีขอเมล็ดพันธุ์ข้าว เมล็ดพันธุ์ผัก เรายังได้ขยายพันธุ์สัตว์ เป็ด ไก่ ปลา มีส่วนหนึ่งขอความสนับสนุนจากราชการ แต่เดี๋ยวนี้ได้ทางด้านเกษตรกรผลิตเอง และเราซื้อเกษตรกร ช่วยให้กว้างขวางต่อไป หรือทางตำรวจทหาร เริ่มแนะนำให้เขาผลิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งทหารเกณฑ์ ก็ฝึกอบรมและผลิตขยายเมล็ดพันธุ์ผัก เมื่อพันธุ์เมล็ดแล้วจะได้ไปเป็นปราชญ์ชาวบ้านในท้องถิ่นของตัวเอง นอกจากเมล็ดพันธุ์ผัก พยายามให้ทำกิ่งพันธุ์พืชพันธุ์ดี จะได้มีผลไม่อย่างตีรับประทานกัน ของทางโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ให้กิ่งพันธุ์ผลไม้ และสอนให้นักเรียนขยายพันธุ์โดยวิธีการต่าง ๆ แต่บางแห่งที่เอาไปปลูกไว้รู้สึกว่ารสชาติน่าจะไม่ค่อยดีเท่าไร เพราะไปถามเด็กเล็ก ๆ ว่าตกลงได้กินไหม เขาบอกว่าได้ มันเปรี้ยวมากเลย นักเรียนเขาพูดความจริง คือในหลักการสามารถแพร่พันธุ์ได้ทั้งพันธุ์พืชและสัตว์ ของเราก็ผลิตไข่ไก่เองเป็นอาหารที่บำรุงร่างกายมาก

โรงเรียนหลายแห่งที่ห่างไกลจากแหล่งบริการทางด้านแพทย์และสาธารณสุข ก็ลองทำ **สุขศาลาพระราชทาน** เท่าที่ทำมาได้ผลดี ทางครู ตชด. และครูที่อาสาสมัคร ใช้สถานที่ในการดูแลสุขภาพต่าง ๆ และสามารถดูในจอคอมพิวเตอร์ได้ว่าส่งไปถึงผู้เชี่ยวชาญตามโรงพยาบาลให้วินิจฉัยโรค แล้วก็จะสามารถส่งต่อได้ มาในระยะหลังนี้ขยายจากโรงเรียน ให้ผู้รับผิดชอบเป็นพวกผู้บริหารส่วนท้องถิ่น เช่น อบต. หรือในเขตที่ทุรกันดารบางแห่งก็ใช้ กศน. ทำแบบเดียวกับครู ตชด. ที่เริ่มทำ ก็คิดว่าน่าจะได้ผลดีเช่นเดียวกัน

ที่ต้องทำโครงการเรื่องของการใช้ไฟฟ้า เพราะแต่ก่อนนี้มักจะไปแนะนำว่าให้ถอดกระเบื้องหลังคาออกแล้วเอากระเบื้องใสใส่แทน แสงแดดจะได้เข้ามาในห้อง จะมีปัญหาเช่นว่า เราจะมีสอนกันในเวลากลางคืน ต้องอาศัยน้ำมันในการปั่นเครื่องทำไฟ มีประชาชนหลายคนสนใจที่จะเรียนการศึกษาผู้ใหญ่ ช่วยกันออกเงิน หรือทำที่อบรมกันไป คือการใช้แผงเซลล์แสงอาทิตย์ และแบตเตอรี่ ซึ่งก็ต้องศึกษาการดูแลรักษาให้ มีอายุอยู่ได้นาน ใครรักษาดีจะได้ใช้นานกว่าคนอื่น บางแห่งถ้าทำได้ก็ลองใช้พลังน้ำบ้าง พลังลมบ้าง แต่ก็ยังสู้พลังแสงอาทิตย์ไม่ได้ ที่ไปทำบางแห่งในชุมชน จะช่วยขุดบ่อน้ำเพื่อให้มีน้ำ ที่ไหนโซลาร์จะมีน้ำดีตลอด แต่ยังมีปัญหาคือส่วนมากยังต้องสูบน้ำขึ้นมา ตอนหลังนี้พยายามเผยแพร่เรื่องการใช้เซลล์แสงอาทิตย์ และมีลือที่จะเซ็น หรือนำไปในที่ ๆ ไม่ห่างไกลนัก พอจะใช้แบ่งปันกันได้ ค่อย ๆ ทำไป เรื่องพวกนี้เป็นเรื่องที่น่าจะเรียนได้ศึกษา คือบางอย่างเป็นเรื่องที่ช่วยส่งเสริม แต่ว่าการช่วยส่งเสริมพวกนี้ใช้เป็นอุปกรณ์การเรียนการสอนได้ แม้แต่ไปสร้างอาคารเรียน ถ้าเป็นอาคารไม่ซับซ้อน ก็จะช่วยกันทำ เช่น อย่าง ตชด. เขาจะมีหมวดช่างที่ไปทำครูนักเรียนได้สังเกตการณ์ แต่บางทีเขาไม่ต้องการให้คนเข้าไปในเขตก่อสร้างเพราะอันตราย ครูก็จะไปดูและอธิบายให้นักเรียนฟังว่าวิธีการก่อสร้างเป็นอย่างไร คือของทุกอย่างที่อยู่รอบตัวเรานี้ ใช้เป็นสื่อการสอนได้ทั้งนั้น คิดว่าต่อไปเราจะก้าวหน้าได้มากขึ้น จะเห็นว่า นักเรียนที่เรียนอย่างเรานี้ เดียวนี้จบไปประกอบอาชีพได้หลายอย่าง น่าจะเอาท่านเหล่านั้นเป็นตัวอย่างที่เราจะพยายามทำต่อไป

ในโอกาสนี้ ขอให้ทุก ๆ ท่าน ทั้งผู้ปฏิบัติงานและนักเรียนได้ประสบความสำเร็จ มีสุขภาพที่ดีทั้งกายและใจ มีความสุข พร้อมทั้งจะมีชีวิตที่เจริญรุ่งเรืองสืบต่อไป.